GÅ OP I RØG

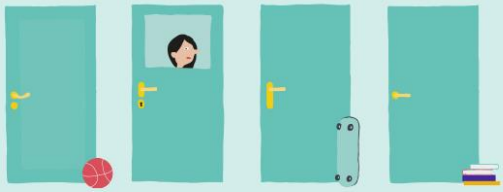

Lærerark / Historie

Tobakkens historie

Læringsmål på forløbet

Eleverne lærer om tobakkens historie, og hvordan tobakkens historie hænger sammen med andre historiske begivenheder gennem et spil. Gennem diskussion lærer eleverne også betydningen af tobakkens historie.

Kort om opgaven

Eleverne skal spille et historiespil, hvor de skal placere tobakkens historiske punkter på en tidslinje, sammen med andre historiske begivenheder. Gennem diskussion lærer eleverne også betydningen af tobakkens historie.

Vejledende tid: 2 lektioner á 45 minutter

Sådan gør du

Lektion 1
Præsentér opgaven og inddel eleverne i grupper á 3-4 spillere. Der skal bruges ét spil til hver gruppe. Spillet skal printes dobbeltsidet. Udlevér spillet. Eleverne klipper spillet ud, og begynder at spille.

Lektion 2
Eleverne spiller. Brug den sidste del af lektionen på at samle op i klassen. Diskutér eksempelvis, hvorfor man ikke forbød tobak, da man fandt ud af at rygning giver lungekræft i 1950'erne, og hvad eleverne synes skal være det næste punkt i tobakkens historie. Hvordan kan vi stoppe tobakken, så den ikke fortsætter i den danske historie? Evt. et forbud mod tobak?

Forslag til opfølgning og evaluering

Forslag til tegn på læring
- Eleven kan redegøre for tobakkens historiske punkter
- Eleven kan placere tobakkens historiske punkter i forhold til andre historiske punkter
- Eleven kan diskutere tobakkens historiske udvikling ift. den historiske og samfundsmæssige udvikling i Danmark

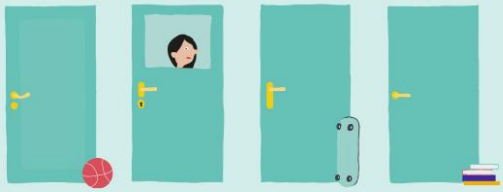

Forslag til opfølgning

- Læreren går rundt, følger med mens eleverne spiller og stiller spørgsmål, som kan lægge op til diskussionen efter spillet
- Læreren samler op i klassen og diskuterer emnet i plenum

Forslag til færdigheds- og vidensmål for historie efter 9. klassetrin

Fag Historie **Kompetenceområde** Kronologi & sammenhæng **Videns- og færdighedsområde** Historiekanon	**Færdighedsmål** Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse **Vidensmål** Eleven har viden om kanonpunkter
Forudsætninger for, at eleven kan løse opgaven Eleverne skal have kendskab til historiske kanonpunkter	

GÅ OP I RØG

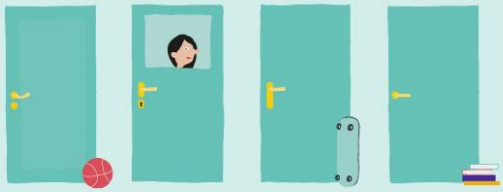

Elevark

Tobakkens historie

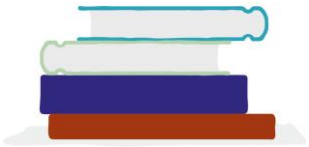

Det lærer du

Du lærer gennem et spil om tobakkens historie, og hvordan tobakkens historie hænger sammen med andre historiske begivenheder. Gennem diskussion lærer du også betydningen af tobakkens historie.

Kort om opgaven

Du skal sammen med dine klassekammerater spille et historiespil, hvor du skal placere tobakkens historiske punkter på en tidslinje, sammen med andre historiske begivenheder.

Sådan sætter du spillet op

Start med at klippe kortene ud og blande dem. Det er vigtigt, at de vender samme vej; på bagsiden af kortene, er der et blåt årstal. Bagsiden skal altid vende nedad, når kortene blandes.

Når kortene er blandet, gives fire kort til hver spiller (stadig med årstallet nedad. Hvis man kigge årstallet, har man snydt og må bytte kortet ud). Når I er godt inde i spillet, kan I tage både fem eller seks kort under opsætningen; det gør bare spillet mere udfordrende.

Vend nu ét kort fra kortbunken – denne gang med årstallet opad. Det er dette kort I skal starte tidslinjen ud fra. I er nu klar til at komme i gang med spillet.

Sådan spiller du historiekanon

Det gælder om at placere de forskellige kort i historisk rækkefølge. På din tur tager du et af de kort, der ligger foran dig, og placerer det, hvor du mener, det hører hjemme på tidslinjen. Når du har placeret kortet, vender du det om, og ser om det er lagt rigtigt.

Hvis du har lagt kortet rigtigt, er din tur slut, og turen går videre til næste spiller. Kortet bliver liggende, og for hvert kort, som er placeret rigtigt, bliver det altså sværere at placere det næste kort.

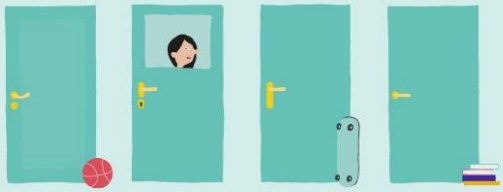

Hvis du ikke har lagt kortet rigtigt, lægges kortet nu på sin rigtige plads i tidslinjen, og du trækker et nyt kort fra den store kortbunke. Du er altså ikke sluppet af med et kort, og er nu bagud i forhold til dem, der har smidt et kort.

Spillets afslutning

I slutningen af hver runde (lige inden startspilleren tager sin næste tur) tjekker I efter, om en eller flere spillere er sluppet af med alle sine kort.

Hvis kun én spiller er sluppet af med alle sine kort har den spiller vundet. Tillykke med sejren!

Hvis mere en én spiller har sluppet af med alle sine kort, fortsætter spillet. De spillere, der ikke har noget kort foran dem i deres tur, trækker et kort fra kortbunken, som så er det kort, der skal placeres.

Hvis I, når spillet er slut, kun mangler nogle få kort, kan I prøve at se om I sammen kan placere de sidste korrekt. Ellers blandes alle kortene på ny og et nyt spil kan gå i gang. Nu er det vinderens tur til at starte.

Den første tobaksplante begynder at gro i Andesbjergene i Latin Amerika	Ertebøllekulturen, en del af stenalderen Det var Ertebøllekulturen, der opfandt den festmenu, vi stadig bruger i dag: suppe, steg og – ikke is – men årstidens frugter	Solvognen bliver lavet Den største skat fra bronzealderen. Det er den, man kan se på tusindkronesedlen
Tuthankhamons regeringstid Tuthankhamon blev konge af Egypten, da han var ni år gammel	Indianerne ryger og tygger tobakken Indianerne røg pibe ved mange lejligheder. Bl.a. ved krigserklæringer, og når krige blev afsluttet	Kejser Augustus levetid Romerrigets første kejser

Solvognen bliver lavet 1400 f.v.t	Ertebøllekulturen, en del af stenalderen 5400 – 3900 f.v.t	Den første tobaksplante begynder at gro i Andesbjergene i Latin Amerika 8000 f.v.t
Kejser Augustus levetid 63 f.v.t – 14 e.v.t	Indianerne ryger og tygger tobakken 100 f.v.t	Tuthankhamons regeringstid 1333 – 1332 f.v.t

Kong Harald Blåtand rejser Jellingstenen til minde om sine forældre Bluetooth, som du kender fra elektroniske apparater, er opkaldt efter Harald Blåtand	Biskop Absalons levetid Du kender ham måske fra julekalenderen Absalons Hemmelighed	Erik af Pommern underskrev Kalmarunionen Danmark, Norge og Sverige fik fælles konge
Tobakken kommer til Europa Det var Christopher Columbus, der tog tobakken med hjem til Europa fra sin rejse til Amerika	Reformationstiden Dannelsen af den protestantiske kirke, igangsat af Martin Luther	Kong Christian 4s levetid Christian 4. Var konge i 59 år. Det er den længste periode af alle danske konger

Erik af Pommern underskrev Kalmarunionen 1397	Biskop Absalons levetid 1128 - 1201	Kong Harald Blåtand rejser Jellingstenen til minde om sine forældre 965
Kong Christian 4s levetid 1577 – 1648	Reformationstiden 1500-tallet	Tobakken kommer til Europa 1492

Den westfalske fred Fredsslutning efter 30-årskrigen. Det var den mest blodige krig i Europa havde oplevet	Kong Frederiks 3s statskup Frederik 3. tvang adelen og rigsrådet til at gøre kongemagten arvelig. Enevældet blev indført	Tobaksproduktion i Danmark Man begynder at dyrke og sælge tobak på danske marker
Stavnsbåndets ophævelse En bonde er ikke længere tvunget til at arbejde på det gods, han er født på	Stormen på Bastillen Vrede borgere stormede den gamle fæstning i Paris	Forbud mod slavehandel Selvom det var forbudt, ophørte slaveriet på de Danskvestindiske øer først 56 år senere

Tobaksproduktion i Danmark 1665	Kong Frederiks 3s statskup 1660	Den westfalske fred 1648
Forbud mod slavehandel 1792	Stormen på Bastillen 1789	Stavnsbåndets ophævelse 1788

Københavns bombardement England bombede Danmark og den danske flåde blev overgivet til dem	Den første grundlov Enevælden afskaffes og Danmark er nu folkestyret	Slaget på Fælleden Københavnske arbejdere sloges mod politiet. Stedet hedder nu Fælledparken og ligger lige ved siden af Parken, hvor Danmark b.la. spiller landskampe i fodbold
Drenge får piber i konfirmationsgave De fik piber i gave for at vise, at de var på vej til at blive voksne	Kvinders valgret Året hvor kvinder fik stemmeret til Landstings- og Folketingsvalg	Genforeningen Efter en folkeafstemning, blev den nordlige del af Slesvig en del af Danmark

Slaget på Fælleden 1872	Den første Grundlov 1849	Københavns bombardement 1807
Genforeningen 1920	Kvinders valgret 1915	Drenge får piber i konfirmationsgave Start 1900-tallet

1.512 tobaksvirksomheder i Danmark Den største tobaksvirksomhed havde mere end 1000 ansatte	Kanslergadeforliget Økonomisk krise gjorde, at Socialdemokratiet sammen med Det Radikale Venstre lavede en aftale med Venstre, som var med til at afhjælpe krisen	2. Verdenskrig Hitler var imod rygning. Derfor blev rygning et symbol på frihed og modstand mod nazisterne under 2. verdenskrig
FN's verdenserklæring om menneskerettigheder Menneskerettigheder er grundrettigheder, der skal sikre det enkelte menneske mod overgreb fra staten	Dyrkning og produktion af tobak i Danmark stoppes	Lægerne finder en sammenhæng mellem lungekræft og rygning

2. Verdenskrig 1973 – 1945	Kanslergadeforliget 1933	1.512 tobaksvirksomheder i Danmark 1921
Lægerne finder en sammenhæng mellem lungekræft og rygning 1950'erne	Dyrkning og produktion af tobak i Danmark stoppes 1948	FN's verdenserklæring om menneskerettigheder indføres 1948

78 % af mændene og 40 % kvinderne i Danmark ryger hver dag	Det er normalt, at lærerne ryger i klasselokalerne på skolerne	Berlinmuren opføres Hele Tyskland deles op i Øst- og Vesttyskland som bliver til to forskellige nationer
Det er helt almindeligt, at pædagoger i børnehaver ryger cigaretter, mens de er sammen med børnene	Advarselstekst på tobaksvarer Den første advarsel var: ”Sundhedsstyrelsen påpeger, at tobaksrygning er sundhedsskadelig”	Berlinmurens fald Der er nu fri adgang mellem Øst- og Vesttyskland

Berlinmuren opføres 1960	Det er normalt, at lærerne ryger i klasselokalerne på skolerne 1960'erne	78 % af mændene og 40 % kvinderne i Danmark ryger hver dag 1953
Berlinmurens fald 1990	Man sætter advarsler på cigaretpakkerne 1986	Det er helt almindeligt, at pædagoger i børnehaver ryger cigaretter 1970'erne

Maastricht-traktaten Det Europæiske Fællesskab (EF) bliver til Den Europæiske Union (EU)	Danmarks første rygelov Begrænsning af rygning i offentlige lokaler og transportmidler	SAS forbyder rygning Det er ikke længere tilladt at ryge på nogen af SAS flyafgange
Regler om rygning på skoler Skoleelever må ikke længere ryge på skolens område	9/11 Terrorangrebet på World Trade Center i New York og Pentagon i Washington D.C.	Reklameforbud mod tobak Man må ikke længere reklamere for tobak i Danmark

SAS forbyder rygning 1997	Danmarks første rygelov 1995	Maastricht-traktaten 1992
Reklameforbud mod tobak 2002	9/11 2001	Regler om rygning på skoler 2001

Aldersgrænse på 16 år Det bliver forbudt at sælge tobak til børn og unge under 16 år	Rygeloven udvides Det er slut med at ryge indendørs på arbejdspladser, restauranter og store værtshuse	Aldersgrænse på 18 år Det bliver forbudt at sælge tobak til børn og unde under 18 år
Advarselsbilleder Danske tobaksvarer får advarselsbilleder	DSB forbyder rygning Det er ikke tilladt at ryge på stationer og perroner, hverken indenfor eller udenfor	Tobakken under disken Butikker skal skjule tobaksprodukter

Aldersgrænse på 18 år 2008	Rygeloven udvides 2007	Aldersgrænse på 16 år 2004
Tobakken under disken April 2021	DSB forbyder rygning 2014	Advarselsbilleder på tobaksvarer 2012

Røgfri skoletid indføres Grundskoler og ungdomsuddannelser indfører røgfri skoletid	Neutrale tobaksprodukter Cigaretpakker og andre tobaksprodukter skal være neutrale	Prisen på cigaretter stiger Prisen på en gennemsnitlig pakke cigaretter stiger fra 40 kroner til 55 kroner
Forbud mod cigaretter med mentolsmag Det bliver forbudt at sælge cigaretter med mentolsmag	Coronaviruspandemien begynder WHO erklærer COVID-19 en trussel mod folkesundheden af international betydning	10 % af unge mænd og 8 % af unge kvinder i Danmark ryger hver dag

Prisen på cigaretter stiger April 2020	Neutrale tobaksprodukter April 2022	Røgfri skoletid indføres Januar (grundskoler) og juli (ungdomsuddannelser) 2021
10 % af unge mænd og 8 % af unge kvinder i Danmark ryger hver dag Juni 2021	Coronaviruspandemien begynder Januar 2020	Forbud mod cigaretter med mentolsmag Maj 2020